

බඩඉරිඟු දෙමුහුම් බීජ නිෂ්පාදනයේදී

- මවුපිය පෙළපත් බීජ, බීජ නිෂ්පාදකයින් වෙත ලබා දීම
- ඒවායේ ජානමය හා ප්‍රභේදමය පාරිශුද්ධතාවය සහ පැළවීම ආදී අනුමත ප්‍රමිතීන් පවත්වාගෙන යාම කෘෂිකම් දෙපාර්තමේන්තුවේ පර්යේෂණ අංශයේ වගකීමයි

බීජ නිෂ්පාදන ක්‍ෂේත්‍රයක් තෝරා ගැනීම

- ක්‍ෂේත්‍රය අනෙකුත් බඩඉරිඟු වගාවලින් හුදකලා වීම ඉතාමත් වැදගත්වේ. අවම වශයෙන් මීටර් 500-1000 ක දුරකින් ක්‍ෂේත්‍රය හුදකලාව පිහිටිය යුතුය
- කලින් කන්නයේ බඩඉරිඟු වගා නොකල ක්‍ෂේත්‍රයක් වීම. එමගින් මුල් වගාවෙන් ඉතිරි වූ බීජ පැළවීම වැළැක්වීමට, කෘමි හා රෝග හානි අවම කර ගැනීමට හැකිවේ
- ජලය හොඳින් බැස යන, පසේ ගැඹුර සෙන්ටි මීටර් 45ක් (අඩි 1 1/2 ක්) වැඩි, කාබනික ද්‍රව්‍ය බහුල වැලි ලෝම පසක් වීම
- දවසේ වැඩි කාලයක් තිරු වළිය හොඳින් ලැබීම

බිම් සකස් කර ගැනීම

සාර්ථක බිම් සකස් කිරීමක් සඳහා

- අවම වශයෙන් දෙවරක් මතුපිට පස පෙරලන්න
- සෑම පෙරලීමකින්ම පසුව හැරෝව යොදන්න
- ටීලරය යොදා පස බුරුල් කර ගන්න. රොටේටෝරයක් යෙදීමෙන් පස සිහින්ද ලෙස කුඩු කරගත හැක
- ජලය නොරැඳෙන සේ ඉඩම හොඳින් සමතලා කිරීමෙන් බීජ කුණුවීම, ශාක කහ වී කුරුවීම හා මූල මණ්ඩලය දුර්වල වීම වලක්වා ගතහැක

අවම බිම් සකස් කිරීම මගින් නිෂ්පාදන පිරිවැය අඩුකරගත හැකි නමුදු ක්‍ෂේත්‍රය හොඳින් සකස් කිරීම වාසිදායක වේ. එමගින්,

- සති 2-3 ක් දක්වා වල් පැළෑටි පැළවීම පාලනය වේ
- වාතාශ්‍රය හා ජල වහනය දියුණු වේ
- පස හොඳින් මිශ්‍ර කර ගැනීමෙන් බීජ සිටුවීම පහසු වේ

පොහොර යෙදීම

බීජ නිෂ්පාදනය කළ යුත්තේ අතිරේක ජල සම්පාදනය යටතේ බැවින් ජලසම්පාදිත තත්ත්ව යටතේ යෙදිය යුතු නිර්දේශිත පොහොර ප්‍රමාණය යෙදීම වැදගත්වේ

හෙක්ටයාර් 1ක අක්කර 2 1/2 ක වගාවක් සඳහා

	මූලික(බීජ සිටුවන අවස්ථාවේ)	මතුපිට (සිටුවා සති 3-5කට පසු)
යූරියා	කි.ග්‍රෑම් 75	කි.ග්‍රෑම් 225
සාන්ද්‍ර සුපර් පොස්පේට්	කි.ග්‍රෑම් 100	
මියුරියේට් ඔෆ් පොටෑෂ්	කි.ග්‍රෑම් 50	

මතුපිට පොහොර යෙදීම

- යූරියා හෙක්ටයාරයට කි.ග්‍රෑම් 225 මල් පුදින අවස්ථාව දක්වා වාර 2-3 කදී පසට එක් කිරීම
- වල් පැළෑටි රහිත වීමත්, පසේ ප්‍රමාණවත් තෙතමනයක් අඩංගු වීමත්, පොහොර පසට මිශ්‍ර කර ගැනීමට හා අවශෝෂණයට උපකාරී වේ

බීජ සිටුවීම

බීජ අවශ්‍යතාවය

CML 194 - පිය (පරාග) පෙලපත : 4 kg/ ha

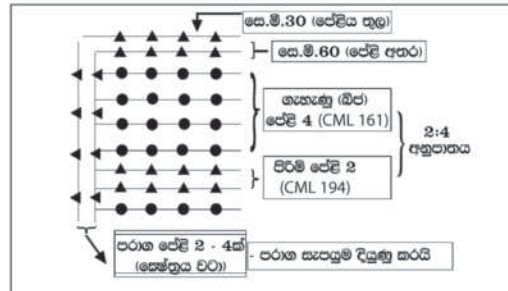
CML 161 - මව් (බීජ) පෙලපත : 12 kg/ ha

මෙම බීජ පෙලපත් 2ක කලවම් නොවනසේ ලේබල් සහිතව සිටුවන තෙක් තබා ගත යුතුය

- බීජ සිටුවීමට පෙර බීජ ප්‍රතිකාරක කිරීම කළ යුතුවේ. මේ සඳහා කැප්ටාන් හෝ හෝමායි භාවිතා කළ හැක

එම්. අයි මේස් හයිබ්‍රිඩ් 01 MI Maize Hybrid 01

දෙමුහුමේ බීජ නිෂ්පාදනය

- ගැහැණු පේළි පළමුව එකවර සිටුවන්න
- පිරිමි පේළි 2ක දෙවාරයකදී සිටුවන්න. එක් පේළියක් ගැහැණු පෙල සිටුවන දිනයේදීම හා අනෙක් පෙල ගැහැණු පෙල සිටුවා දින 03කට පසු ද සිටුවන්න
- පිය පෙලපත සිටුවීමේදී පරතරය අඩු කර වැඩි යූරියා ප්‍රමාණයක් යෙදීමෙන් පේළි වල උස වැඩිකර ගත හැකිය
- පැළවීම දුර්වල නම් පෙලපත් දෙකෙහිම පාලුතැන් නැවත සිටුවන්න. අමතර පැළ අවශ්‍ය වන්නේ නම් මෙයට අමතරව බීජ පොලිතින් බදුන් වල සිටුවා දින 10 කදී පමණ පස් කුට්ටිය සමඟ පාලුතැන්වල සිටුවන්න
- පිය පෙලපතේ පේළි හඳුනා ගැනීමට දිගු කෝටු සිටුවන්න ක්‍ෂේත්‍රය වටා පිය පෙලපත පේළි 2 - 4 ක් සිටුවීමෙන් බීජ නිෂ්පාදනය වැඩි කර ගත හැකිය

නුසුදුසු පැළ ඉවත් කිරීම

- මල් පිදීමට ආසන්න අවස්ථාව ප්‍රභේදයේ සම්පූර්ණ ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරන බැවින් එය නුසුදුසු පැළ ඉවත් කිරීමට සුදුසුම අවස්ථාව වේ. පරාග පිටවීම ආරම්භ වීමට පෙර මෙම ශාක ඉවත්කර අවසන් කළ යුතුය
- අධික මාංශල පත්‍ර, කලින් පිදීම, උස වෙනස්වීම, පත්‍රවල දිග හා පළල වැඩි වීම හා හරිතපුද ප්‍රමාණය වෙනස්වීම මෙවන් ලක්ෂණ කිහිපයකි

පිරිමි පෙලපත (පිය නාර්ශවය) - CML 194

කඳු- කොළ පාටයි
ගස පළුකර ආකාරයට දිස්වේ. කලංක පැහැය (රැවුල)- සුදු හෝ ඉතා ලා රෝස පැහැතිය
පිරිමි මල - කොළ පාටයි
කරල කඳේ පහලට අසන්නව හට ගනී
කරලේ කොපුව - කොළ පාටයි
බීජ - කහ පැහැතිය

ගැහැණු පෙලපත (මව් නාර්ශවය) - CML 161

කඳු- කොළ පාටයි
කලංක පැහැය (රැවුල)- දුම් පැහැතිය
පිරිමි මල - දුම් පැහැතේ
කරලේ කොපුව- කොළ පැහැතිය
බීජ තැඹිල් පැහැතිය

CML 194

CML 161

පිරිමි මල් ගැලවීම

- මව් පෙලපතේ සියළුම පැළ වල පිරිමි මල්, පරාග පිටවීමට පෙර ගලවා ඉවත් කළ යුතුය
- මෙය සති 2-3 ක කාලයක් තුල අඛණ්ඩව සිදුකළ යුතුයි
- බීජ සහතික කිරීමේ සේවය මගින් ක්‍ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණයේදී හිසි පර්දි මල් ඉවත් නොකරන ලද හා නියමිත ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවන ක්‍ෂේත්‍ර ප්‍රතික්ෂේප කිරීම කරනු ලබයි

පිරිමි/පරාග පේළි ඉවත් කිරීම

- පිය පෙලපත් වලින් පරාගනය සම්පූර්ණයෙන් අවසන්වූ පසු පිය පෙලපත් ගස් කපා ඉවත් කරන්න
- මෙමගින් බීජ මිශ්‍ර වීම වලක්වා ගත හැකි අතර බීජ පේළි වලට වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීමටද ඉඩ ලැබේ
- ඉවත් කළ ශාක සත්ව ආහාර සඳහා ද නොමේරූ කරල් මනුෂ්‍ය ආහාර සඳහා ද භාවිතා කළ හැක

වල් පැළෑටි පාලනය හා පස් එකතු කිරීම

- දෙමුහුම් බීජ නිෂ්පාදනයේදී මුළු වගා කාලය තුලම අඩුණ්ඩ වල් පැළ ගහනයක් පවතින නිසා වල් මර්දනය වැදගත්වේ
- බිම් සැකසීමට පෙර සියල්ල නසන වල්නාශකයක් යෙදීමෙන් සති 6ක් දක්වා වල් පැළෑටි ඇතිවීම වැළැක්වේ
- නැතිනම් සිටුවා සති 2 දී පමණ වල් පැළෑටි උදව්වා ඉවත් කිරීමෙන් තවත් සති 2ක් දක්වා වල් මර්දනය වේ
- සිටුවා සති 3-4ක් තුළ පේළි අතරින් ගස් මුලට පස් එකතු කිරීමෙන් වල් මර්දනය වේ. මින් මතුපිට තද පස් තට්ටුව කැඩීයාමද මෙමගින් සිදුවේ

රෝග හා කෘමි පාලනය

බඩඉර්ගු දෙමුහුම් බීජ නිෂ්පාදන කේන්ද්‍රයක් රෝග හා කෘමිහානි වලින් තොරව පවත්වා ගෙන යාම ඉතා වැදගත්වේ. මෙය බීජ වල ගුණාත්මය රැක ගැනීමට ඉවහල් වේ. නිතර කේන්ද්‍රය නිරීක්ෂණය මඟින් වගාවට වැළැදිය හැකි රෝග හා පලුබෝධි හඳුනාගෙන ඒවා වළක්වා ගැනීම හා සුදුසු පාලන ක්‍රම අනුගමනය කළ යුතුවේ.

අස්වැන්න නෙළා ගැනීම

- අස්වැන්න ලෙස නෙළා ගතයුතු වන්නේ මව් පෙලපතේ (ගැහැණු බීජ පෙලපතේ) කරල් පමණි
- කරලේ පහතින් ඇති බීජයක් ගැලවූ විට එය වහල්ලට සම්බන්ධව තිබූ හැක කළු ලපයක් ඇත්නම් එම කරල නෙළා ගැනීමට සුදුසු අවස්ථාවයි. මෙවිට බීජයේ ප්‍රරෝහණ ශක්තිය හා දීර්ඝ උපරිම වේ. තෙතමනය 30-35 කි
- බීජ ප්‍රරෝහනයට හානි නොවන සේ නෙළාගත් කරල් ප්‍රවාහනය හා බැම පුරුදුකළ කළ යුතුය
- බීජ වෙන් කිරීමට පෙර වෙනස් ලක්ෂණ ඇති සැක සහිත කරල් අනිවාර්යයෙන්ම ඉවත් කළ යුතුයි. විවැනි කරල් ඉවත්කර ගැනීමට ඇති අවසාන අවස්ථාව මෙයයි. වෙනස් ලක්ෂණ සහිත බීජ කිහිපයක් පමණක් ඇති හෝ රෝග, කෘමි හා කුරුළු හානි සහිත බීජ කිහිපයක් පමණක් ඇති කරල් වෙන්කර හුසුදුසු බීජ ඉවත්කර සාමාන්‍ය කරල් ලෙස යොදා ගතහැක.
- පරපරාගනයෙන් මිශ්‍ර වූ බීජ සහ ස්වපරාගනය වූ බීජ හඳුනාගැනීම ජාන තාක්ෂණය මඟින් විද්‍යාගාර තුළ සිදුකල හැක

- මෙය වියදම් අධික බැවින් සුපරික්ෂාකාරීව සියලුම කේන්ද්‍ර ක්‍රියාවලියන් සිදුකිරීම සහ පවතින තත්ත්වයන්ට උචිත ප්‍රමිතීන් සකස් කිරීමෙන් ගුණාත්මය රැකගත හැක

වියළා ගැනීම හා බීජ වෙන් කිරීම

- අස්වැන්න නෙළාගත් පසු හැකි ඉක්මණින් වියළා, ශුණ්භ්‍රිත කර, බීජ ප්‍රතිකාර කර සුදුසු අසුරන වල අසුරා තැබීමෙන් බීජවල උසස් ගුණාත්මයක් හා ප්‍රරෝහනයක් සහතික කරයි
- සතියක් පමණ සෙමින්, අඩුණ්ඩව වියළීමෙන් තෙතමනය 10-12 තෙක් අඩු වේ. කොළපු ඉවත්කර එකවර දැඩි හිරු එළියට නිරාවරණය නොකල යුතුය
- බීජ ආරක්ෂාකාරීව කරල්වලින් වෙන් කිරීමට මෙම තෙතමන පරාසය ඉතාමත් සුදුසුය. අතින් ක්‍රියාකරවන යන්ත්‍රයකින් හෝ බීජ ගලවන යන්ත්‍රයකින් සිදු කළ හැක. බීජ වලට හානි නොවන මට්ටමක යන්ත්‍රයේ භ්‍රමණ වේගය තබා ගැනීමත් බීජ පිපිරීම වළක්වා ගැනීමට දාරවලට රබර් ආවරණ සවිකිරීමත් වැදගත්වේ
- වෙන්කර ගත් බීජ අවිච්චි නැවත වරක් වියළී විට ශල්ක පත්‍ර ගැළවී යයි. ඒවා ඉවත් කර සුදුසු පෙහේරයක් භාවිතයෙන් බීජ ශුණ්භ්‍රිත කළ හැක
- පසුව අවශ්‍ය ප්‍රමාණ අනුව මළුවල ඇසිරිය හැක

ගබඩා කිරීම

- බීජ තෙතමනයෙන්, කෘමීන් හා සතුන්ගෙන් ආරක්ෂා කර ගත හොත් මාස 6-9 ක් පමණ ජීවත්තාවය පවතී
- රාත්‍රී කාලයේදී බීජ තෙතමනය උරා ගැනීම, රෝග ඇතිවීමට හා ජීවත් කාලය අඩු වීමට හේතු වේ. එනිසා වියළී බීජ උෂ්ණත්වය සෙ.අ 10 ක් පමණ හා ආර්ද්‍රතාවය සියයට 45-55 ක් වන පරිසරයක ගබඩා කළ යුතුය
- නැත්නම් වියළී බීජ තෙතමනය හුවමාරු නොවන අසුරණ වල බහා ගබඩා කළ යුතුය

බීජ ප්‍රතිකාර

- සුදුසු දීලීර නාශකයක් හා කෘමි නාශකයක් භාවිතයෙන් ගබඩාවේදී හෝ සිටවූ පසු කේන්ද්‍රයේදී ඇතිවන කෘමි හානි හා දීලීර හානි අවම වේ. බීජ ප්‍රතිකාර කළ බවට හඳුනා ගැනීමට වර්ණකයක් යොදා ගත හැක
- තෙතමනය උරාගන්නා ද්‍රව්‍යයන් ද එකතු කළ හැක

විෂය දායකත්වය :
 ඩබ්.එම්. හැප්ලා කුමාර් (පර්යේෂණ නිලධාරී)
 විෂය: විෂය: විෂය:
 කේන්ද්‍රය: කේන්ද්‍රය කේන්ද්‍රය හා සංවර්ධන ආයතනය,
 කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, මහලුපැල්ලම
 දුරකථන : 025- 2249132, 025- 2249177
 ඇසුරුම්: ශ්‍රී ලංකා දැනුම මධ්‍යස්ථානය, ගාල්ලහරවෙ, පැරාදෙණිය
 මුද්‍රණය: කෘෂිකර්ම ප්‍රකාශන ඒකකය, ගාල්ලහරවෙ

දේශීය බඩඉර්ගු දෙමුහුම් බීජ නිෂ්පාදනය එම්. අයි මේස් හයිබ්‍රිඩ් 01 (MI Maize Hybrid 01)

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශනයකි - 2016